

với ông ta đều bị đối xử bằng một sự khinh miệt hầu như không hề che đậy. Mọi lập luận mà ông ta không thích đều bị đáp trả bằng sự chế nhạo cay độc về sự dốt nát thâm hại, hoặc bằng những nghi ngờ mang tính bôi nhọ về động cơ của người chất vấn. Tôi vẫn nhớ rất rõ cái giọng điệu khinh khỉnh khi ông ta nhổ toẹt ra từ *bourgeois* (tư sản). Và với tư cách là một kẻ *tư sản*, nghĩa là, như một ví dụ về một sự tha hóa sâu sắc về trí tuệ và đạo đức, ông ta tố cáo bất cứ ai dám phản đối quan điểm của mình."

Marx, với tư cách là một người Đức có học thức và hoàn toàn thông thạo tiếng Pháp, đã chuyển nơi ở đến Paris vào cuối năm 1843. Ông kỳ vọng một sự tự do lớn hơn dưới chế độ của Louis-Philippe so với vùng Rhineland bị cai trị bởi người Phổ. Cùng với Arnold Ruge, ông bắt đầu xuất bản cuốn *Niên giám Đức-Pháp* (German-French Yearbooks), nhưng sau khi in số đầu tiên, các biên tập viên đã cãi vã và tờ tạp chí này không bao giờ xuất hiện trở lại.

Chính tại Pháp, Marx đã đoạn tuyệt với chủ nghĩa Hegel chính thống, chỉ giữ lại khái niệm của Hegel về tiến trình biện chứng của lịch sử. Cũng tại đây, ông đã gặp Proudhon, nhận được những liên lạc đầu tiên từ Engels và viết bài tiểu luận thù địch cay đắng đầu tiên về người Do Thái. Chúng ta phải ghi nhớ rằng Marx nuôi dưỡng một sự căm ghét thực sự đối với người Do Thái, những người mà ông coi là hiện thân của chủ nghĩa tư bản tư sản. Tuy nhiên, định kiến của ông không chỉ mang tính xã hội học mà, như chúng ta sẽ thấy, còn mang tính phân biệt chủng tộc.

Có thể chủ nghĩa bài Do Thái của ông một phần xuất phát từ Bruno Bauer, một nhà thần học giáo lý Lutheran và là bạn thời trẻ của ông, người từng là một trong những người khởi xướng phong trào phê bình Kinh Thánh. Quan điểm của Bauer cho thấy một định kiến rõ rệt chống lại người Do Thái. Vốn là một người theo trường phái Hegel trong nhân quan triết học, Bauer đã chuốc lấy sự thù hận của Marx sau khi Marx đoạn tuyệt với triết học Hegel và do đó, cùng với Engels, Marx đã viết một trong những cuốn sách mỏng độc địa nhất của mình: *Gia đình thần thánh chống lại Bruno Bauer và đồng bọn* (The Holy Family Against Bruno Bauer and Company).

Trên thực tế, Engels là một trong số rất ít người mà Marx có thể duy trì được một tình bạn lâu dài. Vị chủ xưởng sản xuất giàu có từ Thung lũng Ruhr này cũng có đủ tiền để chu cấp cho vị đồng sáng lập nghèo túng của chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản quốc tế. Những "kẻ ngốc hữu dụng" (useful idiots) của Lenin, theo đó, đã tồn tại từ rất lâu trước thời của Lenin.